

ANGRIP!

ET UNDERVISNINGSSOPPLEGG OM REGLER I KRIG

Hei, lærer!

Læremiddelet **Angrip!**, som dere nå skal bruke, fokuserer på regler i krig. Det er lett å få inntrykk av at krig er anarki. Men sånn er det ikke. Genèvekonvensjonene, som alle verdens stater er enige om, gir føringer og regler for hva som er lov og ikke lov når en krig først har brutt ut. Reglene blir i stor grad fulgt.

Gjennom læremiddelet **Angrip!** vil Røde Kors bidra til å spre kunnskap og kompetanse om temaet, samt forberede skoleelever til etisk refleksjon rundt utfordrende moralske valg de kan måtte ta i Forsvaret. **Angrip!** er utarbeidet av Norges Røde Kors, i tråd med fagfornyelsen; overordnet del, kompetansemål i fagene, de grunnleggende ferdighetene og de tverrfaglige temaene.

I dette heftet finner du:

- Veiledning for opplegget
- Bakgrunnskunnskap til lærer

Er det noe du lurer på? Kontakt oss på e-post: folkerett@redcross.no

Hilsen oss i Røde Kors

Til timen trenger du

- Et spillebrett til hver gruppe
- En soldatbrikke til hver gruppe. (Hvis brikken mangler kan elevene bruke noe annet til å markere hvor de er og hva de svarer underveis, for eksempel et viskelær eller en blyantspiss.)
- Denne veiledningen
- Mobiltelefoner eller nettbrett til elevene
- Nettilgang

Om gjennomføringen

- På neste side står et forslag til gjennomføring. Om noen velger for eksempel å ta flere plenumsdiskusjoner, fordi noen grupper ikke får fram essensen i diskusjonene, er det helt greit. Det er ikke avgjørende for framdriften eller læringen at man følger veiledningen til punkt og prikke. Det er du som kjenner din klasse best!
- Gruppene bør følge en lik progresjon i opplegget. Lærer sier fra når det er på tide å bytte felt.

Forberedelser:

- Lag en gruppeinndeling.
  - Det ideelle antallet er 4 på hver gruppe.
  - Noen av oppgavene innebærer lesing av korte tekster. Vurdér om det er lurt å plassere elev(er) med lese- og skrivevansker i gruppe på 5, for eksempel i par med en mer lesesterk.
- Si fra til elevene at de kan ha med og bruke mobiltelefon i denne timen.
- Last gjerne ned appen «Angrip!» fra AppStore eller Google Play, så er det klart til timen.
- For egen forberedelse på tematikken kan du lese kapittel 2 – Regler i krig på nårkrigenraser.no.

Varighet

- 60 minutter eller mer. Erfaringer fra utprøving av materialet viste at noen klasser ønsket å diskutere mer enn det er lagt opp til her. Tidsangivelsene på neste side er basert på en 60-minutters økt. Har dere mer tid, er det bare å tilpasse.

FELT	TIDSBRUK	HVA GJØRES?	FOR LÆREREN
	10 min	<p>Felles forberedelser og instruksjon i bruk av appen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Flytte 2 og 2 pulter sammen til gruppebord, med ca. 4 elever rundt hvert bord Legge ut 1 spillebrett og 1 soldatbrikke til hver gruppe, og montere soldatbrikken Se instruksjonsvideo på digital tavle Sjekke at alle får appen til å fungere 	Instruksjonsvideo ligger på nårkrigenraser.no > lærer
START HER!	2 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Soldatbrikken plasseres i sekskanten ved siden av start-feltet. Elevene får en introduksjon i appen. 	Brikken flyttes med rundt i sekskantfeltene der man til enhver tid er. På den måten kan lærer følge med på gruppene, og elever som eventuelt «detter ut», kan hente seg inn igjen.
BRIEF	7 min	<p>Gruppevis: Elevene skal nå bli kjent med hovedprinsippene for regler i krig. Prinsippene står i hjørnene på spillebrettet.</p> <p>Elevene skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trykke på knapper i appen Lese om prinsippet som står nærmest dem på spillebrettet. (Er det 3 eller 5 på gruppa, fordeler dere slik at alle prinsippene blir forklart.) Forklare prinsippet for de andre på gruppa 	<p>De fire hovedprinsippene er humanitet, distinksjon, proporsjonalitet og nødvendighet. Du kan lese mer om prinsippene på nårkrigenraser.no, i kapittel 2 - Regler i krig.</p> <p>Etter at gruppene har forklart for hverandre kan det være lurt å ta en rask runde i plenum for å avklare eventuelle spørsmål, eller hente inn de som kan ha falt av.</p>
OPPDRAG	3 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Følge instruksjoner i appen Lese oppdraget 	<p>Plenum (hvis ønskelig):</p> <ul style="list-style-type: none"> Repetere oppdraget Avklare eventuelle spørsmål
DILEMMA 1	7 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Diskutere dilemmaet ut fra de 4 prinsippene, men også med tanke på fordelene man kan oppnå Gjøre et valg i appen Du kan be dem om også å sette brikken på valget, så du ser det. Uansett valg vil elevene utfordres til å tenke 	<p>Her er det lett at elevene blir ensidig negative til å angripe, fordi det er «slemt». Prøv å utfordre svaret de havner på, uansett om de havner på ja eller nei.</p> <p>Mulige spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan skal dere bekjempe fienden hvis ikke dere angriper? Hva kan dere gjøre for å kunne angripe, men likevel følge reglene i krig? <p>Til slutt må alle ende opp med å angripe. Det er ordren fra øverstkommanderende.</p> <p>Mulige forslag å vurdere:</p> <ul style="list-style-type: none"> Varsle skolen, slik at elever og lærere kan evakuere? Angripe på kvelden? Trykke på brannalarmen?
DILEMMA 2	7 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lese om de ulike våpnene i appen Diskutere dilemmaet <p>Plenum (hvis ønskelig):</p> <ul style="list-style-type: none"> Høre på de ulike gruppenes valg og begrunnelser Stille spørsmål 	<p>Ta på alvor valget elevene tar, uansett hvilket våpen de velger.</p> <p>Still gjerne spørsmål, som for eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hva tenker du om humaniteten i valget dere har tatt? Hvor godt har dere overholdt prinsippet om distinksjon; beskyttelse av sivile? <p>Forhåpentligvis vil alle til slutt lande på å velge fotsoldater.</p>
DILEMMA 3	7 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lese oppgaven Lese hver for seg i appen, om forpliktelser overfor sårede Diskutere og gjøre et valg. Plassere soldatbrikken på valget de tar <p>Plenum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Høre på de ulike gruppenes valg og begrunnelser Stille spørsmål 	<p>Det finnes argumenter for alle valgene.</p> <p>For eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi pleier bare egne soldater, fordi det gir størst sjanse for å vinne til slutt. Vi pleier først egne soldater, fordi man skal ta mest hensyn til sine egne. Vi pleier først fiendens soldater, fordi det er vår skyld at de er skadet. Vi pleier ingen soldater, fordi soldater må tåle å bli skadet, og det er viktig å komme seg videre for å beholde overtaket. <p>Det riktige, i henhold til Genèvekonvensjonene, er å pleie først de som trenger det mest. Sårede soldater behandles på lik linje med sivile, fordi de ikke (lenger) deltar i stridighetene. Utfordre gjerne elevenes valg, uansett hva de svarer.</p>
DILEMMA 4	7 min	<p>Gruppevis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lese i appen om krigsfangers rettigheter Diskutere i gruppa og gjøre et valg Sette soldatbrikken på valget de har tatt Mens de venter på resten; gjøre en evaluering via lenke i appen <p>Plenum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hente fram noen av valgene og begrunnelsene, og diskutere videre 	<p>Flere alternativer er lovlige. Men ikke alle er lure. Husk at tortur er alltid forbudt, uansett. Ellers er det greit å nevne at selv om det i filmer kan se ut som om tortur er et effektivt middel for å få opplysninger fra fanger, stemmer ikke det. De aller fleste torturofre er villige til å si hva som helst for å slippe unna. Informasjonen som kommer fra dem er derfor lite pålitelig.</p>
DEBRIEF	10 min	<p>Plenum:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lese teksten på spillebrettet høyt i klassen. Fortsette noen av de interessante diskusjonene. Løfte fram nye spørsmål. 	<p>Soldater skal alltid debriefes etter operasjoner. Det kan være mye å ta tak i etter disse diskusjonene. Vær særlig aktsom dersom noen blir emosjonelt berørt av tematikken. Det kan være fordi de selv har vært i krigsområder, eller fordi de har gått dypt inn i dilemmaene de har stått overfor.</p> <p>Her er noen forslag til spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kan du stå for valgene som ble gjort? Fulgte dere krigens regler? Bidro dine valg til å begrense unødvendig smerte og lidelser? Kunne du med god samvittighet flyttet inn i WarCity etter frigjøringen, og bodd der sammen med sivilbefolkningen? Så du på innbyggerne og Attack-gruppen som en masse, eller som enkeltmennesker? Ville du valgt annerledes hvis byen var i Norge? Hva har du lært om krig og krigens regler?

NÅR KRIGEN RASER

Undervisningsopplegg fra Røde Kors

Krig og konflikt er dessverre stadig et aktuelt tema. Røde Kors sitt undervisningsopplegg Når krigen raser tar opp dette vanskelige temaet, på en måte som kan engasjere og fremme kunnskap og kompetanse.

Materiellet består av

- Nettstedet nårkrigenraser.no, med blant annet
  - Fagstoff knyttet til menneskeverd, krig og konflikt
  - 26 moduler fordelt på 5 kapitler:
    - Menneskeverd
    - Regler i krig
    - Krigens konsekvenser
    - Den medieskapt virkelighet
    - Ungdom. Barn. Krig. Jeg?
  - Quiz til hver modul
  - Utfordringer og dilemmaer til drøfting
  - Nyhetsfeed med lenker og refleksjonsspørsmål til aktuelle nyhetssaker
- Analogt og digitalt undervisningsmaterieell til de ulike kapitlene
- Lærerveiledninger med tips, triks, oppgaver og aktiviteter

Når krigen raser er utarbeidet i tråd med fagfornyelsen; overordnet del, kompetansemål i fagene, de grunnleggende ferdighetene og de tverrfaglige temaene. Materiellet er utarbeidet av Norges Røde Kors og den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC).

Veiledningen du leser i nå, tilhører **Angrip!** Det er et interaktivt, brettspillaktig læremiddel som handler om **regler i krig**, og er én av komponentene i **Når krigen raser**. Du finner mer fagstoff og oppgaver om regler i krig i kapittel 2 på nårkrigenraser.no.

Undervisningsmateriellet bestilles gratis på subjectaid.no.

Har du spørsmål eller kommentarer, kontakt oss på folkerett@redcross.no